

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/211521>

Please be advised that this information was generated on 2021-03-01 and may be subject to change.

Computer scoort goed

Leraren vinden ict een nuttig hulpmiddel voor hun onderwijs. Ict heeft een positief effect op de leerprestaties, maakt het onderwijs aantrekkelijker en bevordert het zelfstandig leren. Dit blijkt uit acht jaar onderzoek naar ict in het onderwijs.

door Irma van der Neut en Froukje Wartenbergh-Cras

GERT VAN DE KAMP

Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in ict, en met resultaat. Scholen beschikken over meer en snellere (internet)computers, vrijwel alle leraren zijn inmiddels ict-basisvaardig en steeds meer leraren vinden dat zij ict ook didac-

tisch verantwoord in het onderwijs kunnen inpassen. Hoewel het aantal leraren dat zich didactisch vaardig acht op ict-gebied is toegenomen, zijn dat er nog wel altijd minder dan het aantal ict-basisvaardige leraren. Opvattingen van leraren blijken van grote invloed op de invoering van ict in het onderwijs. Als leraren positief oordelen over ict, zijn zij meer geneigd hiervan gebruik te maken. In het basisonderwijs waren leraren vanaf het begin positief over ict; in het voortgezet onderwijs zijn leraren de laatste jaren positiever geworden. De meeste leraren vinden ict een nuttig hulpmiddel met meerwaarde voor hun onderwijs. Ruim driekwart van de basisschoolleraren en vijftig tot zestig procent van de leraren in het voortgezet onderwijs vindt dat computergebruik een positief effect heeft op de leerprestaties van leerlingen. Bovendien menen ze dat met de computer beter kan worden aangesloten op niveau en tempo van de leerling. Ook vinden de meeste leraren dat ze met ict aantrekkelijker onderwijs kunnen realiseren, rijkere leeromgevingen kunnen creëren en dat ict-gebruik het zelfstandig leren bevordert. In het basisonderwijs speelt ict volgens de leraren ook een belangrijke rol bij remediërend leren en adaptief onderwijs.

Nu de belangrijke randvoorwaarden voor ict-gebruik aanwezig zijn, is het de vraag of ict ook volop wordt ingezet in het onderwijsleerproces. In het basisonderwijs gebruiken

Didactische ict-vaardigheden van leraren, volgens leraren, in procenten (zeer) vaardig

	'97-'98	'00-'01	'03-'04	'04-'05
basisonderwijs	14	16	38	51
voortgezet onderwijs	12	24	43	46

Evaluatie van Kennisnet en Ict op school

Hoewel steeds meer scholen ict gebruiken in hun onderwijs, kunnen sommige docenten toch nog niet goed met de computer overweg. Daarom hebben onderwijsorganisaties in 2001 de Stichting Kennisnet en de Stichting Ict op School in het leven geroepen. Beide stichtingen worden gefinancierd door het ministerie van OCW en moeten het gebruik van ict in het onderwijs stimuleren. En in die opzet slagen ze goed,

blijkt uit een evaluatieonderzoek.

Op de site van Kennisnet kunnen leerlingen en docenten leren websites te maken en een onderwijszoekmachine raadplegen om lesmateriaal of ingrediënten voor een spreekbeurt te vinden. Kennisnet biedt diensten aan, maar geeft ook andere organisaties (zoals onderwijsuitgeverijen) de gelegenheid zich op de site te presenteren.

Ict op School heeft als voornaamste

taak om het primair en voortgezet onderwijs bij de implementatie van ict te ondersteunen. De stichting geeft voorlichting over de mogelijkheden van ict-gebruik in het onderwijs en vertaalt vragen uit het onderwijsveld naar concrete ict-producten en -diensten. Daarnaast brengt zij verschillende partijen (scholen, bedrijfsleven, lokale overheden et cetera) met elkaar in contact om ervaringen en kennis uit te wisselen.

Mening van leraren over ict in het onderwijs, volgens leraren, in procenten (zeer) eens

	basisonderwijs				voortgezet onderwijs			
	'97-'98	'00-'01	'03-'04	'04-'05	'97-'98	'00-'01	'03-'04	'04-'05
Ik ben overtuigd van de meerwaarde voor mijn onderwijs	80	83	83	78	63	96	72	75
De computer is een waardevol hulpmiddel in het onderwijs	89	99	99	99	81	96	98	99
De leerprestaties verbeteren als de computer wordt gebruikt	39	74	75	77	22	51	59	54
Met ict kan beter worden aangesloten bij het niveau en tempo van de leerlingen	72	85	82	83	54	52	60	59
Ict stimuleert samenwerking tussen leerlingen	28	51	62	56	32	46	52	46

de meeste leraren al sinds 1997-1998 ict in hun lessen, in het voortgezet onderwijs zijn steeds meer leraren dit gaan doen – van 63 procent in '97-'98 tot 89 procent in '04-'05. Leraren in het basisonderwijs laten leerlingen in 2005 vooral zelfstandig oefenen achter de computer. In de meeste lokalen – op sommige scholen daarbuiten – staan achter in twee of meer computers waarop de leerlingen bij toerbeurt werken. Daarnaast zoeken de leerlingen steeds vaker informatie op het internet op en maken ze incidenteel verslagen met de tekstverwerker.

Leraren in het voortgezet onderwijs laten leerlingen in 2005 vooral informatie opzoeken op het internet en verslagen maken met de tekstverwerker. Ook laten veel docenten leerlingen oefenen met de computer, die een paar keer per maand wordt gebruikt.

WAT WERKT?

De computer wordt weliswaar steeds vaker gebruikt, maar dit betekent niet dat ict-gebruik volledig is geïntegreerd in het onderwijs. Met integratie bedoelen we dat de computer bijdraagt aan de realisatie van onderwijskundige doelen. Veel scholen worstelen nog met de vraag wat zij met hun onderwijs willen bereiken en hoe ict daaraan optimaal kan bijdragen. Om de optimale ict-inzet te kunnen bepalen en bereiken is meer kennis nodig of moet bestaande kennis toegankelijker zijn. Scholen en leraren zoeken bijvoorbeeld nog steeds antwoord op vragen als:

- Welke ict-toepassingen en -content zijn er beschikbaar en waar kunnen we ze vinden?
- Hoe leren leerlingen met ict? Wat werkt wel en wat niet? Hoe kan dat leerproces het best begeleid worden?
- Welke toepassingen zijn het meest geschikt om bepaalde leerprocessen op gang te brengen?
- Wat moeten leraren kunnen om didactisch verantwoord ict-ondersteund onderwijs te geven? Hoe kunnen zij deze vaardigheden het beste verwerven?

Het is van groot belang kennis verder te ontwikkelen en scholen en leraren hierbij te ondersteunen. Ict op School heeft een aanzet gegeven met de Kennisrotonde. Scholen kunnen hier hun vragen stellen. Gekeken wordt of er voldoende kennis is om de vraag adequaat te beantwoorden. Als die kennis er niet is en er wel een duidelijke informatiebehoefte is, wordt de kennis – bijvoorbeeld via onderzoek – gegenereerd. Kennisnet probeert het voor scholen makkelijker te maken bestaande ict-toepassingen en -content te vinden.

Na acht jaar is er veel vooruitgang geboekt rond ict in het onderwijs. Als scholen en leraren een antwoord vinden op bovenstaande vragen en de geleerde lessen een plek kunnen geven in hun onderwijs, dan zal ict steeds meer kunnen bijdragen aan kwalitatief goed onderwijs.

Meer informatie over de ICT-onderwijsmonitor en alle verschenen rapporten vindt u op www.ict-onderwijsmonitor.nl

<<

Beide stichtingen hebben volgens de evaluatiecommissie de afgelopen jaren een belangrijke bijdrage geleverd aan de integratie van ict in het onderwijs. Meer en meer mensen weten Kennisnet te vinden en zijn enthousiast over de informatie die de site biedt. Daarnaast biedt Kennisnet diensten en producten aan die het gebruik van internet laagdrempelig houden. Dat leidt ertoe dat meer mensen van ict

gebruikmaken, oordeelt de commissie. Ook de inspanningen van Ict op School worden gewaardeerd. De organisatie bevordert de samenwerking tussen belanghebbenden en heeft daarmee een belangrijke verwijfsfunctie. Daarnaast functioneert ze als consumentenorganisatie, die de belangen van scholen behartigt. Alleen de naamsbekendheid van Ict op School laat te wensen over.

De evaluatiecommissie komt tot de conclusie dat de huidige taken van beide stichtingen in hoofdlijnen dezelfde moeten blijven. Wel vraagt de commissie zich af of het handig is om de taken over twee organisaties te verdelen. De stichtingen hebben een verschillende aanpak, maar ontplooiën activiteiten op hetzelfde terrein en onderhouden allebei een eigen netwerk. Dit is noch efficiënt noch effectief. / ID